

Laodicea - Numero Kuwatro

Nagpatong-patong nga mga Kasaysayan

Jeff Pippenger

2023-09-01

Ang bahin nga akong gipunting nga malagmit wala makita ni Stephen Haskell, bisan pa man iyang gisuportahan pinaagi sa iyang pag-ila sa mga kamatuoran nga nagpadayag niini nga kamatuoran, mao nga sa kasaysayan sa katapusan sa karaang Israel, imong makita sa samang higayon ang sinugdanan sa modernong Israel nga nagsapaw sa maong mao rang yugto sa kasaysayan. Sa dihang si Cristo nagpalig-on sa tugon uban sa daghan sulod sa usa ka semana (duha ka libo lima ka gatus ug baynte ka adlaw), ang karaang Israel nagkinabuhi sa kasinatian sa Laodicea, hapit na isuka gikan sa baba sa Ginoo. Sa samang higayon ang modernong Israel nagkinabuhi sa kasinatian sa Efeso. Ang Laodicea sa karaang Israel gipatibulaag ug ang Efeso sa modernong Israel gitigom sulod sa mao rang usa ka kasaysayan.

Ug “oo” kon naghunahuna ka, nahibalo ako nga ang semana nga gipamatuod ni Cristo ang tugon sa katumanan sa Daniel kapitulo siyam, nga nagsugod sa Iyang bautismo ug natapos sa pagbato kang Esteban, dili usa ka literal nga duha ka libo lima ka gatus ug kaluhaan ka adlaw, apan sa pagkamatuod sa pagkapropetiko mao gayud kana, kay sa pagkapropetiko ang usa ka tuig katumbas sa tulo ka gatus ug kan-uman ka adlaw. Ang tulo ka gatus ug kan-uman ka adlaw nga gipilo sa pito mao ang duha ka libo lima ka gatus ug kaluhaan ka adlaw, ug ang “hingpit nga tunga” nianang propetikong semanaha mao ang krus. Sa pagkapropetiko gibutang ni Cristo ang krus diha sa hingpit nga tunga sa propetikong yugto nga duha ka libo lima ka gatus ug kaluhaan ka adlaw, sa ingon nagpakita nga ang “pito ka mga panahon” sa Levitico baynte-sais natukod ug gipalig-on pinaagi sa krus ni Cristo. Dili kini aksidente nga sa dihang nagtudlo si Sister White, ingon sa iyang gibuhay, nga ang duha ka balaang lamesa ni Habakkuk—ang tsart sa 1843 ug 1850—adunay propesiya sa duha ka libo lima ka gatus ug kaluhaan ka tuig sa pinakatunga gayud sa tsart, ug ang duha ka tsart adunay krus diha sa hingpit nga tunga niadtong hulagway.

“Ang Biblia naglangkob sa tanang mga prinsipyo nga gikinahanglan sa mga tawo nga masabtan aron maandam alang niining kinabuhia o alang sa kinabuhi nga umalabut. Ug kining mga prinsipyo mahimong masabtan sa tanan. Walay usa nga may espiritu sa pagpasalamat sa iyang pagtulon-an nga makabasa ug usa lamang ka teksto gikan sa Biblia nga dili makabaton gikan niini ug usa ka mapuslanong hunahuna. Apan ang labing bililhon nga pagtulon-an sa Biblia dili makab-ot pinaagi sa panagsa-panagsa o nagkatag nga pagtuon. Ang iyang dakung sistema sa kamatuoran wala ipakita sa paagi nga mahibaloan dayon sa madalian o walay pag-amping nga magbabasa. Daghan sa iyang mga bahandi nahimutang sa halalum ilalom sa nawong, ug mahimo lamang makab-ot pinaagi sa masinabuton nga pagsusi ug padayon nga paningkamot. Ang mga kamatuoran nga naglangkob sa maong dakung kinatibuk-an kinahanglan pangitaon ug tigumon, ‘ania ang diyutay, didto ang diyutay.’ Isaias 28:10.”

“Kon sa ingon nga paagi susihon ug tipunon, makita nga sila hingpit gayud nga mohaom sa usag usa. Ang matag Ebanghelyo maoy pagdugang sa uban, ang matag tagna maoy pagpasabot sa lain, ang matag kamatuoran maoy pagpalambo sa laing kamatuoran. Ang mga tipo sa Judiyong ekonomiya ginapadayag sa Ebanghelyo. Ang matag prinsipyo diha sa pulong sa Dios adunay iyang dapit, ang matag kamatuoran adunay iyang kahulogan. Ug ang bug-os nga estruktura, sa laraw ug sa pagpatuman, nagapamatuod mahitungod sa Iyang Awtor. Ang maong estruktura walay hunahuna gawas sa iya sa Walay Kinutoban ang makahimo sa pagpanamkon o sa pagporma niini.” Education, 123.

Kauban sa prinsipyo nga ang matag usa sa pito ka mga iglesia gisubli sa kasaysayan sa mga Millerite ug usab sa atong kasaysayan, adunay laing mahinungdanong prinsipyo nga giila sa unang Adventismo. Kana nga prinsipyo nagpakita nga ang “internal ug external” nga mga profetikong linya sa mao rang kasaysayan gigamit sa Balaang Espiritu aron ipahayag ang kamatuoran. Giila kini ni Miller ug iyang gitudlo kini sa diretso. Husto ang iyang pagpanudlo nga ang pito ka mga selyo sa Pinadayag nagrepresentar sa usa ka kasaysayan nga paralel sa mga iglesia, apan sa maong paralel nga ilustrasyon, ang mga selyo nagrepresentar sa usa ka external ug ang mga iglesia usa ka internal nga kamatuoran sa maong usa ug sama nga kasaysayan. Gihisgutan usab ni Uriah Smith kining maong prinsipyo ug gigamit ang mga pulong nga “internal” ug “external,” nga sa akong tan-aw mao ang labing maayong paagi sa pagpahayag sa duha ka paralel nga mga linya.

“Ang mga timri gipaila sa atong pagtagad diha sa ika-4, ika-5, ug ika-6 nga mga kapitulo sa Pinadayag. Ang mga talan-awon nga gipadayag ilalom niining mga timri makita sa Pinadayag 6, ug sa unang bersikulo sa Pinadayag 8. Klaro nga kini naglangkob sa mga panghitabo nga nalambigit sa iglesia sukad sa pag-abli niining panahona sa pagdumala hangtod sa pag-anhi ni Cristo.

“Samtang ang pito ka mga iglesia nagpresentar sa sulodnong kasaysayan sa iglesia, ang pito ka mga patik nagpadayag sa dagkong mga hitabo sa iyang gawasnong kasaysayan.” Uriah Smith, The Biblical Institute, 253.

Karon magsugod na kita sa atong pagtagad sa pito ka mga iglesia. Importante nga ilhon nga ang unang duha ka mga iglesia ug unya pag-usab, ang ikatulo ug ikaupat nga iglesia, adunay kalambigitan sa “hinungdan ug sangpotanan” nga nagkinahanglan nga sila pagatagdon nga magkauban. Ang Smyrna mao ang iglesia nga nagrepresentar niadtong mga gilutos sa Roma, ug ang Efeso mao ang iglesia nga nagdala sa ebanghelyo ngadto sa tibuok kalibotan.

“Didto sa Antioquia nga ang mga tinun-an unang gitawag nga mga Cristiano. Ang ngalan gihatag kanila tungod kay si Cristo mao ang nag-unang hilisgutan sa ilang pagwali, sa ilang pagtudlo, ug sa ilang panaghisgot. Sa walay hunong ilang gisugilon pag-usab ang mga hitabo nga nahitabo sa mga adlaw sa Iyang ministeryo dinhi sa yuta, sa dihang ang Iyang mga tinun-an gipanalanginan pinaagi sa Iyang personal nga presensya. Sa walay pagkakapoy ilang gipasiugda ang Iyang mga pagtulon-an ug ang Iyang mga milagro sa pagpang-ayo. Uban sa nagkurog nga mga ngabil ug mga matang puno sa luha ilang gihisgutan ang Iyang pag-antus didto sa tanaman, ang Iyang pagbudhi, paghukom, ug paglansang sa kamatayon, ang pagkamainantuson ug pagpaubos nga pinaagi niana Iyang giagwanta ang pagtamay ug

pagpasakit nga gipahamtang Kaniya sa Iyang mga kaaway, ug ang diosnong kaluoy nga pinaagi niana nag-ampo Siya alang sa mga naglutos Kaniya. Ang Iyang pagkabanhaw ug pagkayab, ug ang Iyang buluhaton didto sa langit ingon nga Tigpataliwala alang sa nahulog nga tawo, mao ang mga hilisgutan nga ilang malipayon nga gipuy-an sa hunahuna. Takos gayod nga tawgon sila sa mga Hentil nga mga Cristiano, sanglit ilang giwali si Cristo ug pinaagi Kaniya ilang giampo ang ilang mga pangamuyo ngadto sa Dios.

“Ang Dios mao ang naghatag kanila sa ngalan nga Cristohanon. Kini usa ka harianong ngalan, nga gihatag sa tanan nga nagpakighiusa kang Cristo. Mahitungod niini nga ngalan si Santiago misulat sa ulahi, ‘Dili ba ang mga dato mao ang nagdaugdaug kaninyo, ug nagadala kaninyo ngadto sa mga lingkoranan sa hukom? Dili ba sila maoy nagapasipala nianang takus nga ngalan nga pinaagi niini kamo gitawag?’ Santiago 2:6, 7. Ug si Pedro mipahayag, ‘Kon adunay tawo nga magaantus ingon nga usa ka Cristohanon, ayaw siya ikaulaw; kondili himayaon niya ang Dios tungod niini.’ ‘Kon kamo pagatamayon tungod sa ngalan ni Cristo, bulahan kamo; kay ang Espiritu sa himaya ug sa Dios nagapabilin sa ibabaw ninyo.’ 1 Pedro 4:16, 14.” Mga Buhat sa mga Apostoles, 157.

Ang iglesia sa Efeso nagrepresentar sa unang iglesia nga nagkinabuhi nga “diosnon diha kang Cristo Jesus,” nga usa ka “hinungdan” nga kanunay nagpatungha ug usa ka “epekto.”

Oo, ug ang tanan nga nagatinguha sa pagkinabuhi nga diosnon diha kang Cristo Jesus magaantus ug paglutos. 2 Timoteo 3:12.

Ang pagkadiosnon sa iglesia sa Efeso maoy nagdala sa paglutos nga girepresentahan sa iglesia sa Smyrna. Ang duha ka iglesia nagrepresentar sa usa ka relasyon sa hinungdan ug epekto, ug ang epekto nagkinahanglan nga unhan sa usa ka hinungdan. Ang paglutos sa krisis sa balaod sa Domingo gipasiugdahan pinaagi sa pagpakita sa gitawag ni Sister White nga “primitive godliness.” Usa ka pagkadiosnon nga gihulagway na sa nangaging mga kasaysayan, o sa mga primitibo nga kasaysayan.

“Bisan pa sa kaylap nga pagkunhod sa pagtoo ug pagkadiosnon, adunay tinuod nga mga sumusunod ni Cristo sulod niining mga iglesia. Sa dili pa ang kataposang pagduaw sa mga paghukom sa Dios ibabaw sa yuta, adunay taliwala sa katawhan sa Ginoo ang maong pagpabuhi sa unang pagkadiosnon nga wala pa gayod masaksihi sukad sa mga panahon sa mga apostoles. Ang Espiritu ug gahum sa Dios igabubo ibabaw sa Iyang mga anak. Nianang panahona daghan ang mobulag sa ilang kaugalingon gikan niadtong mga iglesia diin ang gugma niining kalibotana mipuli sa gugma alang sa Dios ug sa Iyang pulong. Daghan, mga ministro ug katawhan, malipayon nga modawat niadtong dagkung mga kamatuoran nga gipasangyaw sa Dios niining panahona aron sa pag-andam ug usa ka katawhan alang sa ikaduhang pag-anhi sa Ginoo. Ang kaaway sa mga kalag nangandoy sa pagpugong niining buluhaton; ug sa dili pa moabut ang panahon alang sa maong kalihokan, maninguha siya sa pagpugong niini pinaagi sa pagpaila sa usa ka peke. Niadtong mga iglesia nga iyang mapailalom sa iyang malimbongong gahum, iyang himoon nga daw gibubo ang pinasahi nga panalangin sa Dios; didto makita ang giisip nga dakung relihiyosong pagtagad. Ang daghang katawhan magmaya nga ang Dios naglihok sa kahibulongang paagi alang kanila, sa dihang ang maong buluhaton iya sa laing espiritu. Ilalom sa usa ka relihiyosong dagway, si Satanas

maninguha sa pagpalapad sa iyang impluwensiya ibabaw sa Kristohanong kalibotan.” The Great Controversy, 464.

Ang Singgit sa Tunga-tungang Gabii sa “kataposang mga adlaw” mao ang pagpabuhi sa “orihinal nga pagkadiosnon” nga giila diha sa maong pahayag. Kini usa ka pagpabuhi nga mahitabo sulod sa usa ka kalihokan, dili sa usa ka iglesia. Ang kasaysayan nga gigamit ni Sister White sa paghulagway sa maong pagpabuhi mao ang kasaysayan sa “mga panahon sa pagkaapostol,” nga girepresentahan sa iglesia sa Efeso. Kana nga pagpabuhi magpatungha ug “paglutos.”

“Daghan ang pagabilanggohon, daghan ang mokalagiw aron maluwas ang ilang kinabuhi gikan sa mga siyudad ug mga lungsod, ug daghan ang mahimong mga martir tungod kang Cristo samtang nagabarug sa pagpanalipod sa kamatuoran.” Selected Messages, book 3, 397.

Ang “kinabuhi ni Cristo dinhi sa yuta” diha sa mosunod nga pahayag nagrepresentar sa sinugdanan sa iglesia sa Efeso, apan kini usab naghulagway sa kasaysayan sa Laodiceanong Adventismo sa katapusan sa kalibotan.

“‘Ang paghukom gipasibog pabalik, ug ang katarungan nagtindog sa halayo; kay ang kamatuoran napukan diha sa dalan, ug ang pagkamatarong dili makasulod. Oo, ang kamatuoran napakyas; ug kadtong mobiya sa daotan naghimo sa iyang kaugalingon nga tukbonon.’ Isaias 59:14, 15. Kini natuman diha sa kinabuhi ni Cristo sa yuta. Siya matinumanon sa mga sugo sa Dios, nga nagapahiluna sa daplin sa mga tawhanong tradisyon ug mga kinahanglanon nga gipataas puli niini. Tungod niini gidumtan ug gilutos Siya. Kining kasaysayana mausab.” Christ’s Object Lessons, 170.

Ang kasinatian nga girepresentahan sa Efeso mahitabo dungan sa kasinatian sa Laodicea. Ang mapanghimaraot nga mga Judio mao ang mga Laodicean sa karaang Israel, ug si Cristo ug ang Iyang mga tinun-an mao ang mga taga-Efeso sa modernong Israel. Si Juan Bautista maoy nagpaila sa iglesia sa Efeso, ug siya nagarepresentar sa iglesia sa “kataposang mga adlaw” nga gisupak sa mga Laodicean, nga nanag-ingon nga sila mga Judio, apan dili.

“Ang buluhaton ni Juan Bautista, ug ang buluhaton niadtong sa kaulahing mga adlaw moadto sa espiritu ug gahum ni Elias aron pukawon ang katawohan gikan sa ilang pagkawalay pagtagad, sa daghang bahin mao ra. Ang iyang buluhaton maoy usa ka tipo sa buluhaton nga kinahanglan pagabuhaton niining panahona. Si Cristo moanhi sa ikaduhang higayon aron hukman ang kalibotan diha sa pagkamatarong. Ang mga mensahero sa Dios nga nagadala sa katapusang mensahe sa pahimangno nga igahatag sa kalibotan, mag-andam sa dalan alang sa ikaduhang pag-abot ni Cristo, maingon nga giandam ni Juan ang dalan alang sa iyang nahaunang pag-abot. Niining buluhaton sa pagpangandam, ‘ang matag walog pagabayawon, ug ang matag bukid pagapaubson; ug ang baliko pagatul-iron, ug ang mga dapit nga bagis himoong patag’ kay ang kasaysayan pagausbong, ug sa makausa pa ‘ang himaya sa Ginoo igapadayag, ug ang tanang unod makakita niini sa tingub; kay ang baba sa Ginoo maoy nagsulti niini.’ Southern Watchman, Marso 21, 1905.”

Ang Efeso mao ang “hinungdan” ug ang Smirna mao ang “epekto.” Ang Pergamo ug Tiatira usab nagrepresentar sa usa ka relasyon sa hinungdan ug epekto. Ang Pergamo mao ang iglesia sa

pagkompromiso nga nagdaot sa Kristiyanismo pinaagi sa pagsagol niini sa pagano nga pagsimba. Ang Cristohanong iglesia nahulog sa dihang gidawat niini ang sukaranan nga posible nga ang idolatriya sa paganismo mag-uban ug maglungtad sulod sa iyang mga utlanan. Ang emperador nga si Constantino mao ang simbolo nianang kasaysayan sa pagkompromiso, ug ang iyang propetikong papel mao ang pagpahinabo sa pagkahulog sa matuod nga Kristiyanismo sa dili pa ikapadayag ang kapapahan.

Ayaw gayod kamo palimbonga ni bisan kinsa pinaagi sa bisan unsang paagi; kay kana nga adlaw dili moabut, gawas kon mouna una ang pagkahulog sa pagtoo, ug mapadayag ang tawo sa sala, ang anak sa pagkalaglag; Siya nga mosukol ug magapahitaas sa iyang kaugalingon labaw sa tanan nga ginatawag nga Dios, o ginadayeg; busa siya ingon nga Dios molingkod sa templo sa Dios, nga nagapakita sa iyang kaugalingon nga siya mao ang Dios. Wala ba kamo mahinumdom nga, sa diha nga kauban pa ako ninyo, gisultihan ko kamo niining mga butanga? Ug karon nasayud kamo kon unsa ang nagapugong aron siya mapadayag sa iyang panahon. Kay ang tinago sa kasal-anan nagabuhat na daan; apan siya lamang nga karon nagapugong mopadayon sa pagpugong hangtud nga siya mapahilayo na. Ug unya mapadayag na ang dautan, nga pagaut-uton sa Ginoo pinaagi sa espiritu sa iyang baba, ug pagalaglagon pinaagi sa kasidlak sa iyang pag-anhi. 2 Tesalonica 2:3–8.

Ang iglesia sa Pergamos mao ang “hinungdan” ug ang Thyatira mao ang “epekto.” Ang manalagna nga si Daniel kanunayng nagpresentar sa kasaysayan sa paganismo nga mihatag ug dalan ngadto sa papalismo, ug ang pagkapahilayo sa pagtuo nga miuna sa pagkatukod sa kapapahan nga giila ni Pablo gihisgutan diha sa Daniel onse.

Kay ang mga sakayan sa Chittim moanha batok kaniya; busa siya magasubo, ug mobalik, ug may kapungot batok sa balaan nga tugon: mao usab ang iyang pagabuhaton; siya mobalik pa gayud, ug makigsabot kanila nga mibiya sa balaan nga tugon. Ug ang mga kasundalohan motindog sa iyang dapig, ug ilang pagahugawan ang balaang puloy-anan sa kalig-on, ug kuhaon nila ang adlaw-adlaw nga halad, ug ilang ipahimutang ang kangil-aran nga nagapahimong biniyaan. Daniel 11:30–31.

Ang iglesya sa pagkompromiso nga nahulog sa pagtalikod sa dili pa ang gahum sa kapapahan mapadayag diha sa kasaysayan gihulagway ni Daniel ingon “sila nga” mibiya sa “balaan nga tugon.” Human nila biyaan ang tugon, dayon ang kapapahan, nga gihulagway ni Daniel ingon ang “kangil-ad nga butang nga nagapahinabog pagkabiniyaan,” gibutang sa trono sa yuta. Giila ni Sister White ang kataposang unom ka bersikulo sa Daniel onse sa dihang siya miingon nga ang “tagna sa ikanapulog-usa sa Daniel hapit na makaabot sa hingpit nga katumanan.” Ang kataposang unom ka bersikulo mao ang kataposang katumanan sa Daniel onse, ug iyang gitudlo nga ang kasaysayan nga gihulagway niadtong kataposang mga bersikulo gitipoan na daan sa Daniel 11:30–36, nga nagaila sa historikal nga “hinungdan ug epekto” nga girepresentahan sa Pergamos ug Tiatira.

“Wala kitay panahon nga usikon. Ang mga panahon sa kagubot anaa sa atong atubangan. Ang kalibotan ginapalihok sa espiritu sa gubat. Sa dili madugay mahitabo ang mga talan-awon sa kasamok nga gihisgutan sa mga tagna. Ang tagna diha sa ikanapulog-usa sa Daniel hapit na

maabot ang hingpit nga katumanan niini. Daghan sa kasaysayan nga nahitabo isip katumanan niini nga tagna pagausbon.”

“Sa ika-treinta nga bersikulo gihisgutan ang usa ka gahum nga ‘verses 30 through thirty-six quoted.’”

“Ang mga talan-awon nga susama niadtong gihulagway niining mga pulonga mahitabo.” Manuscript Releases, numero 13, 394.

Ang relasyon sa hinungdan ug epekto sa Pergamos ug Tiatira, maingon man ang relasyon sa hinungdan ug epekto sa Efeso ug Smirna, pagausbon sa “kataposang mga adlaw.” Ang mga Protestante sa Tinipong Bansa sa Amerika mokompromiso uban sa idolatriya, sumala sa girepresentahan sa Pergamos (ang nag-unang timailhan sa idolatriya mao ang pagsimba sa adlaw), ug sa dihang sila mahulog sa pagtalikod andamon ang dalan alang sa tawo sa sala, aron sa makausa pa mapadayag sa matagnaong paagi. Samtang ang pagtalikod ug ang pagpalingkod sa kapapahan sa trono pagausbon, ang Dios sa maong panahon magpatindog usab ug usa ka iglesia nga gisimbolohan sa Efeso aron dad-on ang mensahe sa Daniel ug Pinadayag ngadto sa kalibotan, ug ang paglutos nga girepresentahan sa Smirna pagausbon usab.

Atubangon ko ang kataposang tulo ka iglesia human nato tagda ang kamatuoran nga ang unang upat ka selyo sa Pinadayag maoy usa ka gawasnong linya sa kamatuoran nga nagdagan nga paralel sa sulodnong linya sa kamatuoran nga girepresentahan sa unang upat ka iglesia. Sumala sa nahisgutan na, si Uriah Smith nagbutang niini sa maong paagi:

“Samtang ang pito ka mga iglesia nagapakita sa suludnon nga kasaysayan sang iglesia, ang pito ka mga timri nagapakita sang mga daku nga hitabo sang iya ginpangguwa nga kasaysayan.” Uriah Smith, The Biblical Institute, 253.

Gipakita nato nga ang unang upat ka mga iglesia nagrepresentar sa duha ka mga relasyon sa “hinungdan ug epekto” nga gisubli sa “kataposang mga adlaw.” Pinasukad sa mga payunir sa Adventismo, apan labi pang importante, sa awtoridad sa Pulong sa Dios, kadtong upat ka sulodnong kasaysayan sa iglesia kinahanglan adunay katumbas nga gawasnong kasaysayan nga girepresentahan sa unang upat ka mga selyo. Ang nahauna ug ikaduhang mga selyo nagbalikawit sa maong mga kinaiya sa Efeso ug Esmirna, apan naggamit sa usa ka puti nga kabayo aron irepresentar ang buluhaton sa pagdala sa Kristiyanismo ngadto sa kalibotan. Kini nagrepresentar sa gawasnong buluhaton sa iglesia, ug ang ikaduhang selyo nagrepresentar sa pagpaagay sa dugo sa Esmirna pinaagi sa usa ka mapula nga kabayo.

Ug nakita ko sa dihang gibuksan sa Cordero ang usa sa mga timri, ug nadungog ko, daw sa tingog sa dalugdog, ang usa sa upat ka mga mananap nga nagaingon, Umari ug tan-awa. Ug nakita ko, ug ania karon, usa ka maputi nga kabayo: ug ang naglingkod sa ibabaw niini may usa ka pana; ug gihatagan siya ug usa ka korona: ug migula siya nga nagmadaugon, ug aron sa pagdaug. Ug sa dihang gibuksan niya ang ikaduhang timri, nadungog ko ang ikaduhang mananap nga nagaingon, Umari ug tan-awa. Ug migula ang laing kabayo nga mapula: ug gihatagan ug gahum ang naglingkod sa ibabaw niini sa pagkuha sa pakigdait gikan sa yuta, aron sila magpinatyanay sa usag usa: ug gihatag kaniya ang usa ka dakung espada. Pinadayag

6:1–4.

Ang Zacarias naglangkob ug pipila ka mga pahayag nga direktso nga nag-ila sa upat ka mga kabayo nga girepresentar sa nahaunang upat ka mga selyo sa Pinadayag. Sa usa niadtong mga pahayag diha sa kapitulo napulo, giila ni Zacarias nga sa dihang ang ulahing ulan igaula na, “ang panon sa Juda” nga mao ang “balay” sa Dios pagahimoon nga “iyang maanindot nga kabayo sa gubat.”

Pangayo kamo sa Ginoo ug ulan sa panahon sa ulahing ulan; sa ingon niana ang Ginoo maghimo ug masanag nga mga panganod, ug mohatag kanila ug mga taligsik sa ulan, sa matag usa ug balili didto sa kapatagan. Kay ang mga diosdios nagsulti ug kakawangan, ug ang mga magtatagna nakakita ug bakak, ug nagsugilon ug mini nga mga damgo; naglipay sila sa kawang: busa nanglakaw sila sama sa usa ka panon, gisakit sila, tungod kay walay magbalantay. Ang akong kasuko misilaob batok sa mga magbalantay, ug gisilotan ko ang mga kanding: kay ang Ginoo sa mga panon miduaw sa iyang panon, ang balay ni Juda, ug gihimo sila nga ingon sa iyang matahum nga kabayo sa gubat. Zacarias 10:1–3.

Si Ellen White sa makadaghan nag-ila nga ang pagbu-bo sa Espiritu Santo sa Pentecostes nagasimbolo sa ulahing ulan nga karon nagakahulog. Ang buluhaton nga gihimo alang sa kalibotan sa Pentecostes girepresentahan sa iglesia sa Efeso, ug ang Efeso maoy hinungdan sa pagpanglutos nga girepresentahan sa Smirna, nga girepresentahan ni Juan ingon nga ang “mapulang kabayo” sa ikaduhang selyo. Ang unang duha ka mga selyo nagadagan nga magkasinabay sa unang duha ka mga iglesia ug kini naghulagway sa “kataposang mga adlaw,” sa dihang ang ulahing ulan ginabubona.

Ang Espiritu sa Tagna nagpili usab sa kataposan sa ikatulong timri ug sa sinugdanan sa ikaupat nga timri, sa ingon gihiusa niya kini (hinungdan ug sangpotanan); ug sa pagbuhat niini, gibutang niya ang kasaysayan nga gilarawan nga naglungtad sa iyang panahon ug sa “kataposang mga adlaw.”

“Ang mao rang espiritu makita karon nga gilarawan diha sa Pinadayag 6:6–8. Ang kasaysayan pagausabon. Kana nga nahitabo na, mahitabo pag-usab.” Manuscript Releases, bolyum 9, 7.

Sa personal nga kasaysayan ni Sister White, (gisulat niadtong 1898) ang espiritu sa pagkompromiso nga nagaandam sa dalan aron ang kapapahan sa makausa pa ibutang sa trono buhi na ug naglihok na, kay ang pagkahulog sa Protestanismo nga nagsugod sa pagsalikway sa mensahe sa unang manulonda sa tingpamulak sa 1844, nagsugod na usab (sa 1863) sa pagsulong batok sa sungay sa Protestante nga Adventismo.

Ang pagkompromiso sa Pergamos girepresentahan ingong usa ka “parisan” sa timbangan diha sa ikatulong selyo. Ang duha ka timbangan sa pagsukod nagrepresentar ug malimbongong pagsukod. Ang ikatulong selyo modala ngadto sa ikaupat nga selyo, nga girepresentahan sa usa ka “luspang nga kabayo” sa “kamatayon,” sa ingon nagrepresentar sa pagpatay sa minilyon pinaagi sa kapapahan sa panahon sa Mangitngit nga Kapanahonan. Ang “Impiyerno” mao ang mosunod sa luspang nga kabayo sa kapapahan. Ang kasaysayan sa ikatulo ug ikaupat nga mga selyo nagaparelelo sa kasaysayan sa mga iglesia sa Pergamos ug Tiatira. Ang pagkompromiso ni Constantino usa ka progresibong buhat; busa, ang espiritu sa pagkompromiso aktibo na diha sa personal nga kasaysayan ni Sister White, maingon nga kini aktibo na usab sa panahon ni Pablo sa

dihang miingon siya nga ang “tinago sa kasal-anan nagabuhat na.” Ang pagkahulog nga nag-una sa paglingkod sa trono sa kapapahan sa kanunay usa ka progresibong kasaysayan, ug kana nga “kasaysayan pagausbong. Ang nahitabo na mahitabo pag-usab.”

Ug nadungog ko ang usa ka tingog sa taliwala sa upat ka mananap nga nagaingon, Usa ka takos nga trigo sa usa ka denario, ug tulo ka takos nga sebada sa usa ka denario; ug tan-awa nga dili mo kadaoton ang lana ug ang bino. Ug sa diha nga gibuksan niya ang ikaupat nga timri, nadungog ko ang tingog sa ikaupat nga mananap nga nagaingon, Umari ka ug tan-awa. Ug mitan-aw ako, ug ania karon ang usa ka maputla nga kabayo: ug ang ngalan niadtong nagkabayo kaniya mao ang Kamatayon, ug ang Hades nagsunod uban kaniya. Ug gihatagan sila ug kagahum ibabaw sa ikaupat nga bahin sa yuta, sa pagpatay pinaagi sa espada, ug pinaagi sa gutom, ug pinaagi sa kamatayon, ug pinaagi sa mga mananap sa yuta. Pinadayag 6:6–8.

Giila ni James White ang laing profetikong kalainan sa pito ka mga iglesia ug sa pito ka mga timri. Iyang giila ang tinuyoang kalainan tali sa unang upat ka mga iglesia ug sa ulahing tulo ka mga iglesia, ug unya pag-usab, ang maong panghitabo makita sa unang upat ka mga timri ug sa ulahing tulo ka mga timri.

“Karon atong nasubay ang mga iglesia, ang mga selyo, ug ang mga mapintas nga mananap, o buhing mga binuhat, kutob sa ilang pagkatandi ingon nga naglangkob sa samang mga kapanahonan. Ang mga selyo pito ang gidaghanon, apan ang mga mananap upat lamang. Ug mahimo nga maayong timan-an dinhi nga sa pag-abli sa nahaunang, ikaduhang, ikatulong ug ikaupat nga mga selyo, ang nahaunang, ikaduhang, ikatulong ug ikaupat nga mga mananap nadungog nga nagaingon, ‘Umari ka ug tan-awa;’ apan sa dihang giablihan ang ikalima, ikaunom ug ikapitong mga selyo, wala na madungog ang maong tingog. Ni ang kataposang tulo ka mga iglesia, ug ang kataposang tulo ka mga selyo, dili magkatandi, ingon nga naglangkob sa samang mga kapanahonan, maingon sa nahaunang upat ka mga iglesia ug sa nahaunang upat ka mga selyo. Apan, sumala sa among gipakita, ang mga iglesia, mga selyo ug mga mananap nagkauyon man, ingon nga naglangkob sa samang mga kapanahonan sulod sa hapit 1800 ka tuig, hangtod nga moabot kita ngadto sa diyutayng labaw sa tunga sa usa ka siglo sa karon nga panahon.” James White, Review and Herald, Pebrero 12, 1857.

Wala iapil ni James White ang kamatuoran nga ang maong sama nga sumbanan anaa usab sa mga trumpeta, apan anaa gayud kini. Ang unang upat ka trumpeta mga trumpeta, apan ang kataposang tulo ka trumpeta mao ang tulo ka mga kaalautan. Ang unang upat ka trumpeta nagrepresentar sa paghukom sa Dios batok sa paganong Roma tungod sa balaod sa Dominggo ni Constantine niadtong tuig 321, ug ang tulo ka mga kaalautan sa trumpeta nagrepresentar sa Islam. Ang unang duha ka mga kaalautan sa trumpeta maoy mga paghukom batok sa papadong Roma tungod sa balaod sa Dominggo nga gipatuman niini niadtong 538, ug ang ikatulong kaalautan sa trumpeta alang sa krisis sa balaod sa Dominggo nga moabot sa haduol kaayo nga umalabot.

Gigamit ni Joseph Bates ang pangunang pagsabot sa kataposang tulo ka mga iglesia ingon nga usa ka lahi nga simbolo aron ihulagway ang tulo ka kapanahonang mga iglesia sa yugto sa panahong Millerite. Ang tanang paghatag og pagpasiugda sa maong teksto iya ni Bates.

“Sa tibook nga yuta, nagaingon ang Ginoo: ang DUHA KA BAHIN niini pagaputlon ug mangamatay; apan ang IKATULONG BAHIN pagabilinon niini. Ang Dios nagaingon nga iyang ipaagi ang IKATULONG BAHIN latas sa kalayo, ug putlion sila. Sila motawag kaniya, ug iyang pamatian sila. Siya moingon, “AKO SILANG KATAWHAN;” ug sila moingon, “ANG GINOO MAO ANG AKONG DIOS.” Unang bahin, ang SARDIS, ang nominal nga iglesia o Babilonia. Ikaduhang bahin, ang Laodicea, ang nominal nga Adventista. Ikatulong bahin, ang Philadelphia, ang bugtong matuod nga iglesia sa Dios dinhi sa yuta, kay sila pagabalhinon ngadto sa siyudad sa Dios. Pinadayag 3:12; Hebreohanon 12:22–24. Sa ngalan ni Jesus, ako nagatambag kaninyo pag-usab sa pagkalagiw gikan sa mga Laodiceano, maingon sa pagkalagiw gikan sa Sodoma ug Gomorra. Ang ilang mga pagtulon-an bakak ug malimbongon; ug nagatultol ngadto sa hingpit nga pagkalaglag. Kamatayon! KAMATAYON!!* walay katapusang KAMATAYON!!! anaa sa ilang agi. Hinumdomi ang asawa ni Lot.” Joseph Bates, Review and Herald, bolyum 1, Nobyembre 1850.

Sa kasaysayan sa Millerite, ang Sardis mao ang iglesia nga adunay usa ka ngalan nga nagaangkon nga buhi, apan kini patay.

Ug ngadto sa manulonda sa iglesia sa Sardis isulat; Kini nga mga butang nagaingon siya nga adunay pito ka mga Espiritu sa Dios, ug ang pito ka mga bitoon; Ako nahibalo sa imong mga buhat, nga ikaw adunay usa ka ngalan nga ikaw buhi, ug patay ka. Pinadayag 3:1.

Ang katawohan sa Dios sa kanunay adunay usa ka ngalan. Ang ngalan sa panahon sa kasaysayan sa Efeso hangtod sa Pergamo mao ang Kristohanon. Ang ngalan sa panahon sa pagmando sa kapapahan mao ang iglesya sa kamingawan. Ang ngalan sukad sa pagpaila sa bitoon sa kabuntagon, si John Wycliffe, mao ang Protestante. Sa panahon sa katapusan niadtong 1798, ang mga Protestante nakasugod na sa ilang pagbalik ngadto sa pakig-ambitayong Romano. Ang tanan nga gikinahanglan niadtong mao ang usa ka pagsulay nga magapadayag sa kamatuoran nga bisan pa sa ilang giangkon nga ngalan, dili na sila ang piniling iglesya. Sa tingpamulak sa 1844, miabot sila sa pagsulay nga magapadayag nga dili na sila ang iglesya nga nagdala sa ngalan sa tugon ni Cristo. Ang sugilanon ni Elias nagahatag ug usa ka halapad kaayong ikaduhang saksi niini nga kamatuoran. Sa dihang ilang gipadayag ang ilang tinuod nga kinaiya, lisod alang sa mga Millerite sa sinugdan ang pag-ila nga ang mga Protestante nagpakita nga sila nahimong mga anak nga babaye sa Babilonia. Apan ang mga Millerite sa ulahi mao gayod kana ang gibuhay, ug misugod sa pagtawag sa mga kalag paggawas gikan niadtong nahulog nga mga iglesya sa katumanan sa mensahe sa ikaduhang manulonda. Unya dihay usa ka proseso sa pagsulay nga maoy hinungdan nga ang mga Millerite magapadayag sa ilang kaugalingong mga kinaiya. Mga taga-Filadelfia ba sila o mga taga-Laodicea?

Ang mga taga-Filadelfia misunod kang Cristo ngadto sa Labing Balaang Dapit, ug kadtong mga Millerite nga midumili sa pagbuhat niana nagpakita sa kinaiya sa mga taga-Laodicea. Busa, makita nato ang lohika sa pag-ila ni Bates sa tulo ka mga iglesia ingon nga mga kadungan sa mao rang kasaysayan. Kining kasaysayana natuman sulod sa profetikanhong balangkas sa sambingay sa napulo ka mga ulay, nga gipahibalo kanato sa Inspirasyon nga natuman na ug pagatumanon sa umaabot hangtod sa matag letra.

“Ang sambingay sa napulo ka ulay diha sa Mateo 25 usab naghulagway sa kasinatian sa katawhang Adventista.” *The Great Controversy*, 393.

“Ako sa kanunay nga gipahinungdan ngadto sa sambingay bahin sa napulo ka ulay, lima kanila maalamon, ug lima buangbuang. Kini nga sambingay natuman na ug pagatumanon pa gayud hangtod sa pinakasibo sa matag pulong, kay kini adunay pinasahi nga paggamit alang niining panahona, ug, sama sa mensahe sa ikatulong manulonda, natuman na ug magpadayon nga mahimong kamatuoran alang niining panahona hangtod sa katapusan sa panahon.” *Review and Herald*, Agosto 19, 1890.

Ang kataposang tulo ka mga iglesia nagrepresentar niadtong mga anaa sa gawas sa kalihokan sa mga Millerita isip Sardis, ug niadtong mga anaa sulod sa kalihokan nagrepresentar sa Philadelphia o sa Laodicea. Kining tulo ka mga iglesia giila diha sa Pinadayag kapitulo tres, ug ang unang upat ka mga iglesia anaa sa kapitulo dos. Busa, sa dihang si Igsoong White naghigot sa kasaysayan sa kapitulo tres sa Pinadayag, iyang giila ang mao rang mga iglesia nga bag-o pa giila ni Joseph Bates.

“Oh, pagkahalangdon nga paghulagway! Pagkadaghan kanila nga anaa niining makahahadlok nga kahintang. Ako sa kinasingkasing nagahangyo sa matag ministro nga tun-an sa masinatiyon ang ikatulong kapitulo sa Pinadayag, kay dinhi gihulagway ang kahintang sa mga butang nga naglungtad sa ulahing mga adlaw. Tun-i pag-ayo ang matag bersikulo niining kapitulo, kay pinaagi niining mga pulonga si Jesus nagasulti kaninyo.” *Manuscript Releases*, volume 18, 193.

Ang tulo ka kapanahonang mga iglesia sa kasaysayan sa mga Millerite masubli sa katapusan sa Adventismo. Si Joseph Bates nag-ila sa mga dinamika sa panahon sa mga Millerite ug nag-ila sa Sardis ingon nga mga anak-babaye sa Babilonia, nga mao ang gitumong nga tigpaminaw sa mensahe sa ikaduhang manulonda. Naghigot siya sa panagbangi tali sa gamayng panon nga misunod kang Cristo ngadto sa Labing Balaang Dapit niadtong Oktubre 22, 1844 ug kanila nga midumili sa pagbiya sa balaang dapit. Naningkamot siya sa pagtawag sa mga Laodicea paggawas gikan sa kangitngit nga ilang nadawat, ug labing menos usa ka bahin sa ilang pagkabuta nga Laodiceanon tungod sa kamatuoran nga si William Miller mikuha ug nangulong nga posisyon sulod sa kalihukang Laodiceanon. Mao kini ang mao usab nga panagbangi nga giila diha sa mensahe ngadto sa Philadelphia.

Ania karon, himoon Ko kadtong mga iya sa sinagoga ni Satanas, nga nagaingon nga sila mga Judio, ug dili man, kondili mga bakakon; ania karon, himoon Ko sila nga manganhi ug mosimba sa atubangan sa imong mga tiil, ug makaila nga ikaw Aking gihigugma. Pinadayag 3:9.

Ang usa ka relihiyosong krisis sa kanunay nagamugna ug duha ka hut-ong sa mga magsisimba, maingon sa nahitabo sa Dakong Kapakyasan. Ang kupo sa Protestantismo bag-o pa lamang gikuha gikan sa Sardis, samtang sila mibalik sa Roma ug sa opisyal nahimong anak nga babaye sa Roma. Ang kupo unya gigunitan sa Millerite nga Adventismo, apan dili madugay usa ka pagsulay ang magamugna ug duha ka hut-ong nga nagaangkon nga mao ang diyutayng panon. Usa ka tinuod nga

panon ug usa ka peke nga panon. Si Bates nagrepresentar sa diyutayng panon nga misunod kang Cristo ngadto sa Labing Balaan nga Dapit. Ang iyang pakigbisog batok sa mga Laodiceano nga nagaangkon nga mao ang diyutayng panon. Ingon nga usa ka taga-Filadelfia, ang pakigbisog ni Bates batok sa sinagoga ni Satanas, usa ka pundok nga nagaangkon nga katawohan sa Dios, apan namakak ug dili mga Judio.

Sa dihang ang sambingay matuman sa katapusang higayon sa katapusan sa Adventismo, adunay usa ka piniling katawhang pakigsaad nga gitalikdan sa panahon sa katapusan niadtong 1989, maingon nga ang panguloan sa mga Judio gitalikdan sa panahon sa pagkatawo ni Cristo, nga nagrepresentar sa panahon sa katapusan nianang maong propetikong kasaysayan. Sa dihang ang kasaysayan ni Cristo miabot sa malampusong pagsulod sa Jerusalem, ang kasaysayan sa Singgit sa Tunga-tunga sa Gabi-i sa panahon sa Millerite gihulagway pinaagi niini. Ang Inspirasyon sa makadaghang higayon nag-uyon sa timaan sa dalan sa krus uban sa Dakong Kapakyasan sa 1844. Si Judas nagrepresentar sa mga Laodiceano sa kasaysayan ni Cristo, ug ang mga apostoles mao ang mga taga-Filadelfia. Sulod sa tulo ug tunga ka tuig human sa krus, ang mga taga-Filadelfia, nga girepresentahan ni Bates, naningkamot sa pagtawag sa mga Laodiceano paggawas gikan sa usa ka nahulog nga iglesia nga girepresentahan sa tinun-an nga si Judas Iscariote.

Niadtong 1989 ang kanhing pinili nga katawhang pakigsaad misalikway sa kahayag nga nabuksan na, ug gilabyan sila. Sa dihang miabot ang unang kapakyasan niadtong Hulyo 18, 2020, nagsugod ang proseso sa pagsulay taliwala niadtong kaniadto nagpakita nga sakop sa mao ra nga kalihokan. Apan ang usa ka hut-ong mao ang Laodicean, ug ang laing hut-ong mao ang Philadelphian. Maingon nga si Judas nakigsabot sa Sanhedrin sa makatulo sa pagbudhi kang Cristo sa wala pa ang krus, ang mga Laodicean sa kasaysayan human sa Septyembre 11, 2001 mapakyas sa tulo ka mga higayon sa paghinulsol. Sa umaabot na sa dili madugay nga balaod sa Domingo, mapadayag kini sa kasigurohan sama sa pagbitay ni Judas sa iyang kaugalingon sa usa ka kahoy, nga ang mga Laodicean lahi ug bulag gikan sa mga Philadelphian. Sa ting-ani mahitabo ang pagbulag sa mga sagbot gikan sa trigo. Nagkahiduol kita sa madali niana nga ting-ani.

Kining mga kamatuoran maila lamang kon ug kon andam kita sa pagsabot nga ang bugtong biblikanhong pamaagi nga makapadayag ug makapalig-on sa “kamatuoran” mao ang “historicism.” Ang tinuod nga pamaagi dili ang preterism, futurism, dispensationalism, woke-ism, gramatikal o historikal nga kahibalo, ni bisan unsang kalainan sa daghang satanikong peke. Adunay usa ka iladong pulong nga kasagarang giila nga gikan sa usa ka pilosopo sa ikanapulog-pito nga siglo nga ginganlan si Jean-Jacques Rousseau, nga gisaysay pag-usab sa daghang paagi, apan ang lintunganay sa hunahuna mao kini: “Ang kasaypanan adunay daghang mga gamot, apan ang kamatuoran usa lamang.” Ang “Kamatuoran” mao ang Alpha ug Omega, nga ingon sa usa ka gamut gikan sa mamala nga yuta.

“Busa usab sa Biblia, ang tipiganan sa mga bahandi sa Iyang grasya. Ang himaya sa mga kamatuoran niini, nga ingon kahitas-on sa langit ug naglangkob sa walay kataposan, wala mahibalo. Alang sa dakong kadaghanan sa katawhan, si Cristo gayud mao ang ‘sama sa gamot nga miturok sa mamala nga yuta,’ ug sila walay makita diha Kaniya nga ‘kaanyag nga’ ilang ‘tinguhon Siya.’ Isaias 53:2. Sa dihang si Jesus ania sa taliwala sa mga tawo, ang pagpadayag

sa Dios diha sa pagkatawo, ang mga eskriba ug mga Pariseo miingon Kaniya, 'Ikaw usa ka Samarianhon, ug ikaw adunay yawa.' Juan 8:48. Bisan ang Iyang mga tinun-an nabutaan pag-ayo sa kahakog sa ilang mga kasingkasing nga mahinay sila sa pagsabot Kaniya nga mianhi aron ipadayag kanila ang gugma sa Amahan. Mao kini ang hinungdan nga si Jesus naglakaw sa kamingaw sa taliwala sa mga tawo. Sa langit lamang Siya hingpit nga nasabtan." Thoughts from the Mount of Blessing, 25.

Ang mga kamatuoran nga atong ginapaambit karon kinahanglan ilaon sulod sa kahimtang nga ang pagtubo sa kamatuoran progresibo sa tibuok kasaysayan, ug labi pang importante, ang atong pagsabot sa kamatuoran kinahanglan ibutang sulod sa konteksto sa Alpha ug Omega, ang konteksto ni Jesus nga nagaila sa katapusan sa usa ka butang uban sa sinugdanan sa usa ka butang.

Ang ikaupat nga iglesia mao ang Tiatira, ug kini nagrepresentar sa panahon diin ang kapapahan naghari ingon nga ikalimang gingharian sa tagna sa Biblia, nga mao ang panahon diin ang iglesia sa kamingawan diha sa pagkabinihag. Ang pagkabinihag sa espirituwal nga Israel pinaagi sa espirituwal nga Babilonia sulod sa usa ka libo duha ka gatus ug kan-uman ka tuig gitipohan pinaagi sa pagkabinihag sa literal nga Israel didto sa literal nga Babilonia sulod sa kapitoan ka tuig.

"Karon ang iglesia sa Dios gawasnon sa pagpadayon hangtod sa pagkompleto sa balaang plano alang sa kaluwasan sa usa ka nawagtang nga kaliwatan. Sulod sa daghang mga siglo ang katawhan sa Dios nag-antus sa pagpugong sa ilang mga kagawasan. Ang pagwali sa ebanghelyo diha sa iyang kaputli gidili, ug ang labing mabug-at nga mga silot gipahamtang ibabaw niadtong nangahas sa pagsupak sa mga mando sa mga tawo. Ingon nga sangputanan, ang dakong moral nga parasan sa Ginoo hapit sa bug-os wala mapuy-i. Ang katawhan gihikawan sa kahayag sa pulong sa Dios. Ang kangitngit sa kasaypanan ug patuotuo naghulga sa pagpalong sa kahibalo sa matuod nga relihiyon. Ang iglesia sa Dios dinhi sa yuta tinuod gayud nga diha sa pagkabinihag niining taas nga yugto sa walay paghunong nga paglutos, maingon sa mga anak sa Israel nga gibihag sa Babilonia sa panahon sa pagkabihag." Prophets and Kings, 714.

Ang kapitoan ka tuig sa pagkabinihag sa Babilonia girepresentahan sa iglesia sa Thyatira. Ang iglesia sa Thyatira mao ang epekto nga namugna sa hinungdan, nga girepresentahan sa Pergamos. Ang Pergamos gisimbolohan ni Emperador Constantino nga naghiusa sa idolatriya ug Kristiyanismo. Ang simbolo sa iyang idolatriya mao ang pagsimba sa adlaw. Ang biblikanhong hinungdan nga ang karaang Israel gidala ngadto sa pagkabinihag sulod sa kapitoan ka tuig sa Thyatira mao nga ang ilang mga hari naghimo ug mga relasyon ug mga pakigsaad sa mga nasud nga masinambaon sa mga dios-dios sa ilang palibot, sa dayag nga pagrebelde batok sa Pulong sa Dios. Sa makadaghan, gipasidan-an sa Dios ang Israel nga dili sila magsagol sa mga pagano nga mga nasud sa ilang palibot. Ang Napulo ka Kasugoan, ang maong butang diin ang karaang Israel kinahanglan unta mahimong mga tinugyanan, sa tin-aw gayud nagdili sa pagsimba sa mga dios-dios. Sa dihang miagi ang Ginoo tupad kang Moises didto sa langub sa Horeb ug gipadayag ang Iyang kinaiya, kaduha Niyang gilakip ang maong pasidaan nga atong gihisgutan.

Ug miingon siya, Ania karon, ako magahimo ug pakigsaad: sa atubangan sa tanan mong katawohan magabuhat ako ug mga katingalahan, nga wala pa mabuhat sa tibuok yuta, ni sa

bisan unsang nasud; ug ang tibuok katawohan nga anaa sa imong taliwala makakita sa buhat ni Jehova: kay usa kini ka makahahadlok nga butang nga akong pagabuhaton uban kanimo. Bantayi mo ang akong gisugo kanimo niining adlaw: ania karon, akong papahawaon sa imong atubangan ang Amorehanon, ug ang Canaanhanon, ug ang Heteahanon, ug ang Peresehanon, ug ang Hivihanon, ug ang Jebusehanon. Magmatngon ka sa imong kaugalingon, tingali unya maghimo ka ug pakigsaad sa mga pumoluyo sa yuta nga imong pagaadtoan, kay basin kini mahimong usa ka lit-ag sa imong taliwala: kondili laglagon ninyo ang ilang mga halaran, gub-on ang ilang mga larawan, ug putlon ang ilang mga sagradong kahoy: Kay dili ka magsimba sa laing dios: kay si Jehova, kansang ngalan mao ang Masinahon, usa ka Dios nga masinahon: Tingali unya maghimo ka ug pakigsaad sa mga pumoluyo sa yuta, ug sila manapaw sunod sa ilang mga dios, ug maghalad sa ilang mga dios, ug adunay motawag kanimo, ug mokaon ka sa iyang halad; Ug mokuha ka sa ilang mga anak nga babaye alang sa imong mga anak nga lalaki, ug ang ilang mga anak nga babaye manapaw sunod sa ilang mga dios, ug pahimoon nila ang imong mga anak nga lalaki sa pagpanapaw sunod sa ilang mga dios. Exodo 34:10–16.

Kaduha nga gipasidan-an sa Dios ang karaang Israel niining maong teksto lamang, ug adunay daghan pang ubang mga pagpamatuod sa Biblia mahitungod sa sugo ngadto sa karaang Israel nga dili sila maghimo ug mga pakigsaad sa mga nasod nga nagsimba sa mga diosdios sa ilang palibot. Kining maong mga pagkompromiso nagsugod sa pagsalikway sa karaang Israel sa Dios ug sa Iyang teokrasya. Sa diha nga nangandoy sila ug usa ka hari, gitugotan sila sa Dios nga makabaton ug hari, ug sukad niadtong higayona ang kadaghanan sa tanang mga hari, ug labing sigurado ang matag hari sa napulo ka tribo sa amihanan, wala magtagad nianang maong sugo. Ang prinsipyo nga nagkinahanglan nga ang Israel magpabiling linain ug pinasahi gikan sa mga nasod nga nagsimba sa mga diosdios sa ilang palibot gisalikway ug gipakita pinaagi sa maong pagkompromiso nga sa ulahi si Constantino mahimong usa ka simbolo niini. Ang Pergamo ug si Constantino nagrepresentar sa pagsukol sa mga hari sa Israel nga nagpaila sa pagsimba sa mga diosdios sulod sa iglesia sa Dios. Ang pagkahulog sa pagtoo nga nagsugod kang hari Saul maoy hulagway sa pagkahulog sa pagtoo sa Cristohanong iglesia nga mitultol ngadto sa pagkabinihag sa espirituwal nga Babilonia. Ang balaang kasaysayan nga nagsugod kang hari Saul ug nagpadayon hangtod sa pagkabinihag sa Babilonia gisimbolohan sa iglesia sa Pergamo. Ang pagkabinihag nga kapitoan ka tuig nga misunod mao ang iglesia sa Tiatira.

Ang Efeso nagrepresentar sa iglesia nga nagapadayon aron sa pagpanaugdaug sa Yutang Saad. Ang Efeso nagrepresentar sa panahon ni Moises ug sa kaluwasan sa Israel gikan sa pagkaulipon sa Egipto.

“Ang Biblia nagtigum ug nagbugkos sa tingub sa iyang mga bahandi alang niining ulahing kaliwatan. Ang tanang dagkong mga hitabo ug solemne nga mga pakiglabot sa kasaysayan sa Daang Tugon nahimo na, ug nagakahitabo pa, nga nagabalik sa ilang kaugalingon diha sa iglesia niining ulahing mga adlaw.” Selected Messages, libro 3, 338, 339.

Ang kasaysayan nga girepresentahan sa kaluwasan gikan sa Ehipto gisubli sa ulahing mga adlaw. Busa kini usab gisubli sa kasaysayan sa mga Millerite. Mao kana ang hinungdan ngano nga si Sister White sa makadaghan nagtumong nianang kasaysayana aron ihulagway ang kasaysayan sa

mga Millerite. Iyang giuyon ang Dakong Kapakyasan sa 1844 ngadto sa kapakyasan sa mga Hebreohanon samtang nanindog sila atubangan sa Mapulang Dagat uban sa kasundalohan ni Paraon nga nagkaduol kanila gikan sa luyo. Iyang giuyon usab ang kasaysayan sa kaluwasan gikan sa Ehipto ngadto sa panahon ni Cristo; busa ang kapakyasan sa mga tinun-an sa krus gitipohan sa kapakyasan didto sa Mapulang Dagat, nga maoy nagtipo usab sa Dakong Kapakyasan sa 1844. Ang kapakyasan sa krus nagrepresentar sa sinugdanan sa iglesia sa Efeso. Ang panahon ni Moises sa sinugdanan sa karaang Israel, nga girepresentahan sa iglesia sa Efeso, nagtipo usab sa sinugdanan sa modernong Israel sa panahon ni Cristo. Ang duha ka kasaysayan girepresentahan sa iglesia sa Efeso. Ang mga kamatuoran nga atong giila dinhi sa makadaghan na nga hayag nga gipresentar sa daghang katuigan pinaagi sa Future for America, busa naghatag lamang ako og kinatibuk-ang pagtan-aw.

Sa kasaysayan ni Cristo, atong makita ang sinugdanan sa mga katawhan sa bag-ong tugon nga ginapatindog samtang ang piniling katawhan sa miaging tugon ginabiyaan. Ang kasaysayan ni Cristo mao ang katapusan sa karaang Israel, ug sa kasaysayan sa pagluwas gikan sa Egipto sa sinugdanan sa karaang Israel, diha may usa ka kaniadto nang piniling katawhan sa tugon nga gibiyaan pabor sa usa ka bag-ong katawhan sa tugon.

Sa kasaysayan ni Cristo ang unang piniling katawhan miabot sa ilang kataposang sangpotanan sa tuig 70 uban sa pagkalaglag sa Jerusalem. Sa sinugdan, sa panahon ni Moises, ang unang piniling katawhan nangamatay sa kamingawan sulod sa kap-atan ka tuig, ug si Josue ug si Caleb nahimong mga representante sa bag-ong piniling katawhan nga gitakdang magdala sa mensahe ngadto sa Yutang Saad, maingon nga ang mga apostoles sa yugto sa panahon sa iglesia sa Efeso maoy nagdala sa ebanghelyo ngadto sa kalibutan.

Ang sinugdanan ug katapusan sa karaang Israel ug usab ang sinugdanan sa modernong Israel nag-ila sa tanan sa usa ka pagbalhin gikan sa usa ka kanhing piniling katawhan ngadto sa usa ka bag-ong piniling katawhan. Pinaagi sa pagpamatuod sa duha o tulo ka mga saksi ang usa ka butang mapalig-on; ug ang matag usa niining tulo ka mga linya sa mga saksi nag-ila sa diborsiyo sa miaging piniling katawhan, ug kining mga saksi nagdala sa pirma ni Alpha ug Omega, ang Usa nga nagpadayag sa katapusan sukad pa sa sinugdanan. Adunay usa ka kanhing piniling katawhan nga pagaagihan sa dihang ang Dios mosulod sa pakigsaad uban sa usa ka gatus ug kap-atan ug upat ka libo. Ang Dios dili maoy tigsulat sa kalibog; Siya wala gayod mausab ug ang Iyang pulong dili gayod mapakyas.

Ang kagawasan gikan sa Ehipto ug ang mga kadaugan nga gibuhat sa Dios pinaagi kang Josue girepresentahan sa iglesia sa Efeso, apan ang Efeso gitagana nga mawad-an sa iyang unang gugma. Sa dihang si Josue gipahulay na, mitungha ang laing kaliwatan nga nagtimaan sa yugto nga girepresentahan sa Esmirna. Ang kahibulongang buluhaton ni Josue sa paghinlo sa Yutang Saad wala gayod hingpit matuman, kay ang katawhan nahimong kontento na sa ilang kaugalingon ug mitalikod sa buluhaton nga gihatag kang Josue. Nawala nila ang ilang unang gugma. Kana nga yugto nagpadayon hangtud nga ang Israel misalikway sa Dios ug si Samuel nagdihog kang hari Saul, sa ingon mipasulod sa iglesia sa Pergamo.

“Ang mensahe miabot ngadto sa Smirna, usa ka iglesia sa Asia Minor, ug sa ingon man ngadto sa Cristohanong iglesia sa kinatibuk-an, sa ikaduha ug ikatulong mga siglo. Panahon kadto nga ang paganismo naghimo sa iyang katapusang pagbarug alang sa pagkahalangdon sa kalibotan. Ang Cristianismo mikaylap uban sa kahibulongang kapaspason, hangtod nga kini naila sa tibuok kalibotan. Ang uban midawat sa pagtoo ni Cristo tungod sa pagkakabig sa kasingkasing, ang uban tungod sa kalig-on sa mga pangatarungan nga gigamit, ug ang uban pa tungod kay nakita nila nga ang kawsa sa paganismo nagkahuyang, ug ang palisiya maoy nagdala kanila ngadto sa dapig nga nagsaad nga mahimong mananaog. Kining mga kahimtanga nakapaluya sa espirituwalidad sa iglesia. Ang Espiritu sa Tagna, nga maoy nag-ilhanan sa apostolikong iglesia, hinay-hinay nga nawala. Kini usa ka gasa nga nagdala sa iglesia nga gitugyanan niini ngadto sa panaghiusa sa pagtoo. Sa diha nga wala na ang tinuod nga mga manalagna, ang mini nga mga pagtulon-an mikaylap sa madali; ang pilosopiya sa mga Grego mitultol ngadto sa sayop nga paghubad sa mga Kasulatan, ug ang pagkamatarung sa kaugalingon sa karaang mga Fariseo, nga sa makadaghan gisaway ni Cristo, mipakita pag-usab taliwala sa iglesia. Ang patukoranan gibutang sa sulod sa duha ka mga siglo nga miuna sa paghari ni Constantino alang niadtong mga kadautan nga hingpit nga naugmad sa sulod sa duha ka mga siglo nga misunod. Niining panahona, ang pagkamartir nahimong popular sa daghang mga bahin sa Romanhong Imperyo. Bisan pa ug katingad-an kini tan-awon, dili gayud kini moubos sa kamatuoran. Kini mao ang resulta sa relasyon nga anaa tali sa mga Cristiano ug sa mga pagano.”

“Sa kalibotanong Romano ang relihiyon sa tanang mga nasod gitahod, apan ang mga Kristohanon dili usa ka nasod; usa lamang sila ka sekta sa usa ka gitamay nga kaliwat. Busa sa dihang mipadayon sila sa pagsaway sa relihiyon sa tanang hut-ong sa mga tawo, sa dihang naghupot sila ug tago nga mga panagtigom, ug bug-os nga mibulag sa ilang kaugalingong mga kostumbre ug mga binuhatan gikan sa mga kostumbre ug mga binuhatan sa ilang labing duol nga mga paryente ug labing suod nga mga higala, nahimo silang mga butang sa pagduda, ug sa kanunay sa paglutos, sa mga pagano nga mga awtoridad. Sa kanunay gidala nila ang paglutos ngadto sa ilang kaugalingon, bisan sa dihang walay espiritu sa pagsupak diha sa mga hunahuna sa mga magmamando. Ingon nga hulagway niini nga espiritu, ang kasaysayan naghatag sa mga detalye sa pagpatay kang Cyprian, obispo sa Carthage. Sa dihang gibasa ang iyang silot, mitungha ang usa ka kinatibuk-ang singgit gikan sa nagapatalinghug nga panon sa mga Kristohanon, nga nagaingon, ‘Mamatay kami uban kaniya.’”

“Ang espiritu diin gidawat sa daghang nag-angkon nga mga Kristohanon ang kamatayon, ug gani walay panginahanglan nga gipukaw ang pagdumot sa kagamhanan, lagmit adunay dakong kalabotan sa pagpagula, niadtong 303 A.D., sa sugo sa paglutos, sa emperador nga si Diocletian, ug sa iyang katabang nga si Galerius. Ang maong sugo unibersal sa iyang espiritu, ug gipatuman uban sa mas o kulang nga kakugihan sulod sa napulo ka tuig.” Steven Haskell, *The Story of the Seer of Patmos*, 50, 51.

Bisan pa nga ang Smirna usa sa duha ka mga iglesia nga wala makadawat ug pagbadlong gikan sa Ginoo, ang kasaysayan nagpamatuod nga kadtong gipamatay isip mga martir niadtong panahona nagrepresentar sa pipila kansang mga tinguha nakabase sa tawhanon ug dili sa balaanong mga pagduso. Ang basahon sa Mga Maghuhukom nag-abli pinaagi sa pag-ila sa kamatayon ni Josue, ug adunay usa ka bersikulo nga gisubli sa makaduha sulod sa maong basahon nga naghubit sa

kasaysayan sa mga maghuhukom. Ang ikaduhang higayon nga kining bersikulohang giingon mao ang kataposang bersikulo sa basahon. Ang unang bersikulo sa basahon nagtimaan sa katapusan ni Josue ug ang kataposang bersikulo nagsumada sa kasaysayan.

Karon, tapos sa kamatayon ni Josue, nahitabo nga nangutana ang mga anak sa Israel sa Ginoo, nga nagaingon: Kinsa ang mouna sa pag-adto alang kanamo batok sa mga Canaanhanon, aron makig-away batok kanila? ... Niadtong mga adlaw walay hari sa Israel, apan ang matag tawo nagbuhat sa husto sumala sa iyang kaugalingong mga mata ... Niadtong mga adlaw walay hari sa Israel: ang matag tawo nagbuhat sa husto sumala sa iyang kaugalingong mga mata. Mga Maghuhukom 1:1; 17:16; 21:25.

Sama sa kasaysayan sa Smyrna, ang “kaugalingon” maoy nag-unang tema gikan sa sinugdan hangtod sa katapusan. Tungod kay wala silay hari, ilang gitino ang pagbuhat sa bisan unsa nga ilang buot buhaton. Ang kakulang sa giya mao ang giila ni Haskell sa kasaysayan sa Smyrna nga gilarawan pinaagi sa walay aktibong Espiritu sa Tagna. Sa duha ka kasaysayan, ang kakulang sa giya maoy nag-abli sa pultahan aron ang mga paghukom himoon pinasubay sa kaugalingong mga pangdasig sa usa ka tawo. Ang Efeso nagrepresentar sa kaluwasan gikan sa Egipto. Ang kasaysayan nga natala sa basahon sa mga Maghuhukom girepresentahan sa iglesia sa Smyrna. Gikan kang Haring Saul hangtod sa pagkabinihag sa Babilonia girepresentahan sa iglesia sa Pergamos, ug ang pagkabinihag sa Babilonia girepresentahan sa iglesia sa Tiatira.

Nahiuyon sa panghitabo nga giila sa mga payunir, adunay pagbahin nga upat ug tulo diha sa mga iglesia, mga timri, ug mga trumpeta; ug ang unang upat ka mga iglesia sa kasaysayan sa karaang Israel nagsugod sa pagkaulipon sa Egipto ug natapos sa pagkabinihag sa Babilonia, kay ang Alpha ug Omega sa kanunay nagaila sa katapusan pinaagi sa sinugdanan. Ang unang upat ka mga iglesia sa kasaysayan sa modernong Israel nagsugod sa pagpailalom sa mga Judio ubos sa awtoridad sa Roma, ug ang upat ka mga iglesia natapos sa pagpailalom sa espirituwal nga mga Judio ngadto sa espirituwal nga Roma sulod sa usa ka libo duha ka gatus ug kan-uman ka tuig.

Ang misunod sa Tiatira mao ang Sardis, nga nagsugod sa dihang nanggawas sila gikan sa pagkabinihag sa Babilonia nga gihulagway sa Tiatira. Ang Sardis mao ang iglesia nga may ngalan nga buhi kini, apan dili gayod kini buhi. Ang ilang pag-angkon sa kinabuhi usa ka bakak. Makaiikag nga, sa tanang pito ka mga iglesia, ang pulong nga Sardis mao ang walay kahulugan. Ang mga kahulugan giapil ngadto sa Sardis pinasikad sa konteksto sa kasaysayan ug sa mga bersikulo, apan walay etimolohikal nga kahulugan ang maong ngalan. May ngalan kini, apan wala kini.

“Apan ang ikaduhang templo wala makatupong sa nahaunang templo sa pagkahalangdon; ni wala kini mabalaan pinaagi niadtong makita nga mga timaan sa balaang presensiya nga nahisakop sa nahaunang templo. Walay pagpakita sa labaw sa kinaiyahan nga gahum aron sa pagtimaan sa pagpahinungod niini. Walay panganod sa himaya nga nakita nga mipuno sa bag-ong natukod nga balaang puluy-anan. Walay kalayo gikan sa langit nga mikunsad aron sa pagsunog sa halad ibabaw sa iyang halaran. Ang Shekinah wala na magpabilin sa taliwala sa mga kerubin sulod sa labing balaang dapit; ang arka, ang lingkoranan sa kalooy, ug ang mga papan sa pagpamatuod wala didto hikaplagi. Walay tingog nga midahunog gikan sa langit aron

sa pagpahibalo sa pari nga nangutana sa kabubut-on ni Jehova.” The Great Controversy, 24.

Human sa pagkabinihag sa Babilonia gitukod nila pag-usab ang Jerusalem ug ang templo. Unya nagbaton sila pag-usab ug usa ka ngalan, kay ang Dios nagsaad man nga ibutang Niya ang Iyang ngalan sa Jerusalem. Apan ang Iyang ngalan nagrepresentar sa Iyang kinaiya, ug ang kakulang sa Iyang personal nga presensya nagpakaila nga anaa kanila ang ngalan nga nagrepresentar sa kinabuhi, apan sa tinuod, wala na kanila ang presensya nga nagahatag ug kinabuhi. Ang tanan nga tinuod nilang nabatongan mao lamang ang pagpangangkon ug pagkaminaro-on.

Ang katapusang tingog sa Sardis nagsaad bahin sa usa ka Elias nga moabot sa dili pa ang daku ug makalilisang nga adlaw sa Ginoo. Alang sa karaang Israel, ang pagkalaglag sa Jerusalem mao ang daku ug makahahadlok nga adlaw sa Ginoo. Tungod niini, gihisgutan ni Sister White ang pagkalaglag sa Jerusalem niadtong 70AD ingon nga usa ka hulagway sa daku ug makahahadlok nga adlaw sa Ginoo nga girepresentahan ingon nga ang pito ka ulahing mga hampak. Ang iglesia sa Philadelphia nagsugod pinaagi sa tingog ni Juan Bautista nga nagasinggit didto sa kamingawan, sa ingon nagatipo sa tingog ni William Miller. Ang mga tingog ni Juan Bautista ug ni William Miller nagpresentar sa mensahe sa Laodicea ngadto sa usa ka katawhan nga nagtuo nga ang tanan husto, sa dihang ang tanan hingpit nga sayop. Si Juan Bautista ug si William Miller parehong nagpahimutang sa wasay sa gamot sa kahoy. Ang mensahe ngadto sa Sardis mao nga adunay “pipila ka mga ngalan bisan pa sa Sardis nga wala maghugaw sa ilang mga sapot; ug sila magalakaw uban kanako nga may maputi: kay sila mga takus.” Si Juan Bautista ug si William Miller nagarepresentar niadtong mga migula gikan sa yugto sa panahon nga girepresentahan sa Sardis ug takus sa paglakaw uban kang Cristo.

“Liboan ka mga tawo ang gidala ngadto sa pagdawat sa kamatuoran nga giwali ni William Miller, ug ang mga alagad sa Dios gipatindog diha sa espiritu ug gahum ni Elias aron sa pagpahibalo sa mensahe. Sama kang Juan, ang nag-una kang Jesus, kadtong nagwali niining halangdong mensahe mibati nga napugos sa pagpandong sa wasay diha sa gamot sa kahoy, ug sa pagtawag sa mga tawo sa pagpamunga ug mga bunga nga angay sa paghinulsol. Ang ilang pagpamatuod gituyo aron sa pagpukaw ug makusganong makaapekto sa mga iglesia ug sa pagpadayag sa ilang tinuod nga kinaiya. Ug sa dihang gipatingog ang halangdong pasidaan sa pagkalagiw gikan sa kapungot nga moabot, daghan sa mga nahiusa sa mga iglesia midawat sa mensahe sa kaayohan; ilang nakita ang ilang mga pagtalikod, ug uban sa mapait nga mga luha sa paghinulsol ug halalum nga kasakit sa kalag, nagpaubos sila sa ilang kaugalingon sa atubangan sa Dios. Ug sa dihang mipahiluna ang Espiritu sa Dios ibabaw kanila, mitabang sila sa pagpatingog sa singgit, ‘Kahadloki ang Dios, ug ihatag Kaniya ang himaya; kay miabut na ang takna sa Iyang paghukom.’” Early Writings, 233.

Ang pito ka iglesia sa Pinadayag nagrepresentar sa kasaysayan gikan sa mga apostol hangtod sa Ikaduhang Pag-anhi ni Cristo, ug ang pito ka iglesia nagrepresentar usab sa kasaysayan sa karaang Israel gikan sa propeta nga si Moises hangtod sa unang pag-anhi ni Cristo.

“Ang mga pagsulay sa mga anak sa Israel, ug ang ilang kahimtang sa dili pa ang unang pag-anhi ni Cristo, naghulagway sa kahimtang sa katawhan sa Dios sa ilang kasinatian sa dili pa ang ikaduhang pag-anhi ni Cristo.

“Ang mga lit-ag ni Satanas gitagana alang kanato sa pagkatinuod sama ka gayud sa pagkabutang niini alang sa mga anak sa Israel sa dili pa ang ilang pagsulod ngadto sa yuta sa Canaan. Ginasubli nato ang kasaysayan nianang katawhan.

“Ang ilang kasaysayan nila kinahanglan mahimong usa ka mabug-at nga pasidaan kanato. Dili gayod kita angay magpaabut nga sa dihang ang Ginoo adunay kahayag alang sa iyang katawhan, si Satanas motindog lamang nga malinawon ug dili maningkamot sa pagpugong kanila sa pagdawat niini. Magbantay kita nga dili nato isalikway ang kahayag nga gipadala sa Dios, tungod kay kini wala moabot sa paagi nga makapahimuot kanato.... Kon adunay bisan kinsa nga dili makakita ug modawat sa kahayag sa ilang kaugalingon, ayaw sila pagtugoti nga mobabag sa dalan sa uban.

“Gitawag ko ang langit ug ang yuta aron magsaksi niining adlaw batok kaninyo, nga akong gibutang sa atubangan ninyo ang kinabuhi ug ang kamatayon, ang panalangin ug ang tunglo; busa pili-a ang kinabuhi, aron mabuhi kamong duha, ikaw ug ang imong kaliwatan; aron higugmaon mo si Jehova nga imong Dios, ug aron tumanon mo ang iyang tingog, ug aron motapot ka kaniya; kay siya mao ang imong kinabuhi, ug ang gitas-on sa imong mga adlaw; aron makapuyo ka sa yuta nga gipanumpaan ni Jehova sa imong mga amahan, kang Abraham, kang Isaac, ug kang Jacob, nga ihatag kanila.”

“Kining awita dili pangkasaysayan kondili mapanagnaon. Samtang gisaysay niini ang kahibulongang mga pakiglabot sa Dios sa Iyang katawhan kaniadto, kini usab naglandong daan sa dagkong mga hitabo sa umalabot, ang kataposang kadaugan sa mga matinumanon sa diha nga si Cristo moanhi sa ikaduhang higayon diha sa gahum ug himaya.

“Ang apostol nga si Pablo sa dayag gayod nagpahayag nga ang kasinatian sa mga Israelinhon sa ilang mga panaw gitala alang sa kaayohan niadtong nangabuhi niining panahona sa kalibotan, kanila nga sa ibabaw nila miabut ang mga katapusan sa kalibotan. Wala kita maghunahuna nga ang atong mga kapeligrohan ubos pa kay sa sa mga Hebreohanon, kondili mas dako pa.” *Healthful Living*, 280, 281.

Ang kaluwasan gikan sa Egipto gilarawan pinaagi sa iglesia sa Efeso, ug ang simbolo sa iglesia sa Efeso nianang kasaysayan mao si Josue. Human mapakyas sa napulo ka sunod-sunod nga pagsulay ang mga gipagawas sa Dios gikan sa Egipto, gikuha sa Ginoo ang tugon gikan sa mga masinupakon ug gihatag kini ngadto kang Josue ug kang Caleb.

Isulti kanila, Ingon nga ako buhi, nagaingon ang Ginoo, sumala sa inyong gisulti sa akong mga igdulungog, mao usab ang akong pagabuhaton kaninyo: Ang inyong mga patayng lawas mangatumba niining kamingawan; ug kamong tanan nga giihap sumala sa tibuok ninyong gidaghanon, gikan sa kaluhaan ka tuig ang panuigon ug ngadto sa itaas, nga nagbagulbol batok kanako, sa pagkatinuod dili kamo makasulod sa yuta nga akong gipanumpaan nga papuy-on ko kamo didto, gawas kang Caleb nga anak ni Jephunneh, ug kang Josue nga anak ni Nun. Mga Numero 14:28–30.

Giila ni Sister White nga si Josue ug si Caleb nagrepresentar niadtong “kang kinsa miabut ang mga kinatumyan sa kalibutan,” nga “naghimo ug tugon sa Dios pinaagi sa halad.”

“Alang sa atong pahimangno, nga ngadto kang kinsa miabut ang mga katapusan sa kalibutan, maoy hinungdan nga kini nga kasaysayan gisulat. Pagkakanunay nga ang katawohan sa Dios karon nagkinabuhi pag-usab sa kasinatian sa mga anak sa Israel! Pagkakanunay nga sila magbagulbol ug mananggiwit! Pagkakanunay nga sila mosibog sa dihang ang Ginoo magsugo kanila sa pagpadayon! Ang buluhaton sa Dios nagaantus tungod sa kakulang sa mga tawo nga sama kang Caleb ug Joshua, mga tawo nga matinumanon ug may dili matarug nga pagsalig. Ang Dios nagtawag ug mga tawo nga motugyan sa ilang kaugalingon ngadto Kaniya aron mapuno sa Iyang Espiritu. Ang buluhaton ni Cristo ug sa katawhan nagkinahanglan ug mga tawo nga binalaan, mapinasakripisyo sa kaugalingon, mga tawo nga mogula sa gawas sa campo, nga nagapas-an sa kaulawan. Himoa sila nga mga kusgan, maisog nga mga tawo, angayan alang sa hamili nga mga buluhaton, ug himoa silang maghimo ug pakigsaad sa Dios pinaagi sa halad.” Review and Herald, Mayo 20, 1902.

Ang tugon nga bag-ong gihimo, ingon sa gilarawan sa pagbag-o sa tugon uban kang Josue ug Caleb, mao ang tugon uban sa usa ka gatos ug kap-atan ug upat ka libo ug sa dakong panon. Kini gibag-o human ang orihinal nga piniling katawhan sa tugon gibulagan sa Dios ug gitugyan sa kamatayon didto sa kamingawan. Ang tugon uban sa usa ka gatos ug kap-atan ug upat ka libo matuman sa mao gayud nga kasaysayan diin ang kanhing piniling katawhan gisalikway.

Ang Ephesus nagpasabot ug pinili, ug ang buluhaton nga natuman ni Josue ug sa unang simbahan maoy “pinili.” Sa dihang gidala ni Josue ang katawhan sa Dios ngadto sa Yutang Saad, siya miadto nga nagmadaogon. Ang unang patik nagkahisama sa simbahan sa Ephesus, ug gihulagway pinaagi sa usa ka puti nga kabayo nga miadto nga nagmadaogon. Tinuod kini kang Josue ug sa apostolikong simbahan. Ang unang patik nagkahisama sa simbahan sa Ephesus diha sa karaan ug sa moderno nga Israel.

Ang Smyrna nakuha gikan sa pulong nga “mira” nga usa ka lana nga gigamit sa pag-embalsamo sa mga patay. Ang ikaduhang patik ginarepresentar sa usa ka mapulang kabayo nga gihatagan ug “dakong espada” ug “gahum” sa pagkuha sa “kalinaw gikan sa yuta,” nga nagpasabot nga ang mga tawo niadtong maong kasaysayan “magpinatyanay sa usag usa.” Ang ikaduhang patik nagdagan nga kaagapay sa iglesia sa Smyrna ug kini nagrepresentar sa awtoridad nga gihatag ngadto sa mga kaaway sa Dios, nga nagtugot kanila sa pagbuntog ug pagpatay sa katawohan sa Dios. Natuman kini sa yugto nga misunod sa apostolikong iglesia ug usab sa kasaysayan sa mga Maghuhukom. Sa duha ka kasaysayan, gitugotan sa Dios ang mga gahum sa gawas sa Iyang katawohan sa pagdala ug gubat ug kamatayon ibabaw sa Iyang katawohan. Sa apostolikong iglesia, kadtong gubata nadasig pinaagi sa pagsalikway sa relihiyon ni Cristo, nga sa miaging yugto sa Efeso dili mabuntog samtang gidala niini ang ebanghelyo ngadto sa kalibotan. Ang motibasyon sa mga kaaway sa katawohan sa Dios sa yugto sa mga Maghuhukom gibase sa miaging yugto sa Efeso, diin gipakita sa Dios ang Iyang gahum ibabaw sa Egipto ug sa misunod nga mga nasod nga gigamit si Josue sa pagbuntog. Ang ikaduhang patik nagdagan nga kaagapay sa iglesia sa Smyrna diha sa karaan ug sa moderno nga Israel.

Ang Pergamos nagpasabot ug usa ka “pinatibay nga kuta,” busa nagrepresentar sa kastilyo sa usa ka hari. Ang ikatulong timri nagdagan nga paralel sa Pergamos ug nagrepresentar sa kasaysayan

diin ang tawhanong paghukom ginapatuman sa mga hari sa yuta nga nagasukol sa paghukom sa Dios. Busa, ang pagsukod, o ang paghukom nga girepresentar sa “duha” ka timbangan nga nagtimbang sa “trigo,” “cebada,” “lana” ug “vino;” nagpaila sa harianong tawhanong awtoridad, nga sa kanunay depektibo kon itandi sa paghukom sa Dios. Hinumdumi nga ang matarong nga pagsukod o ang matarong nga pagtimbang wala magkinahanglan ug duha ka timbangan. Ang duha ka timbangan nagrepresentar sa dili managsama nga paghukom.

Ang “sebada” maoy usa ka simbolo sa halad nga “unang bunga” sa pista sa Pasko sa Paglabay; ang “trigo” maoy usa ka simbolo sa halad sa pista sa Pentecostes nga mao ang “duha ka tinapay nga iuyog.” Ang “lana” maoy usa ka simbolo sa Balaang Espiritu ug ang “bino” maoy usa ka simbolo sa doktrina. Ang Pergamo sa panahon sa karaang Israel mao ang yugto sa mga haring makigkompromiso sa Israel nga nagdala ug paghukom batok sa sistema sa pagsimba sa Dios nga girepresentahan sa panahon gikan sa Pasko sa Paglabay hangtod sa Pentecostes. Ang mga kamatuoran sa pulong sa Dios girepresentahan sa “bino” ug “lana.” Sa karaan ug sa moderno nga Israel, ang iglesia sa Pergamo mao ang yugto sa dihang si Satanas misulay sa pagtuman sa wala niya mahimo pinaagi sa pag-ula sa dugo sa kasaysayan nga girepresentahan sa Smirna. Sa Pergamo si Satanas misulay sa paglaglag sa katawhan sa Dios ug sa kamatuoran sa Dios pinaagi sa kompromiso, dili pinaagi sa pag-ula sa dugo sama sa girepresentahan sa Smirna. Ang kompromiso sa mga hari sa karaang Israel maoy nagatipolohiya sa kompromiso ni Constantino sa moderno nga Israel.

Ang Thyatira nagkahulogan ug “halad sa pagbasol” ug nagapahinungod sa espiritu sa pagkamartir nga gihatag sa Dios sa Iyang katawhan nga gipamatay tungod sa Iyang ngalan. Ang halad sa pagbasol nagrepresentar sa pagkaandam sa pag-alagad kang Cristo diha sa mabangis nga mga kahintang, ingon sa girepresentar ni Daniel, Shadrach, Meshach ug Abednego panahon sa pagkabihag sulod sa kapitoan ka tuig; ug kini usab nagrepresentar sa halad sa mga Waldensians, sa mga Huguenots, ug sa uban pa nga gipanortyur, gipriso, gipasipad-an, ug gipamatay sa awtoridad sa pagkapapa sa kasaysayan sa usa ka libo duha ka gatus ug kan-uman ka tuig. Ang ikaupat nga timri nagadagan nga susama sa iglesia sa Thyatira ug nagrepresentar sa paglutos sa karaang Babilonia batok sa karaang Israel ug sa paglutos sa modernong Babilonia batok sa modernong Israel. Ang kasaysayan sa duruha ka pagkabihag una nang nanginahanglan ug pagtalikod gikan sa kamatuoran, nga gihimo sa mga hari sa Israel ug sa emperador nga si Constantine. Ang duha ka kahintang nag-andam sa dalan alang sa usa ka yugto nga girepresentahan sa Thyatira.

Ang Sardis walay kahulogan nga nahiuyon sa iyang pag-angkon ug usa ka ngalan, kondili ang maong pag-angkon usa ka bakak. Ang presensya sa Shekinah wala gayud mapadayag sa ikaduhang templo. Ang presensya ni Cristo wala gayud mapadayag sa kasaysayan sa Sardis. Ang Repormasyon gikan sa Mangitngit nga Kapanahonan, sa kinatibuk-an, usa ka sunod-sunod nga usa ka lakang paabante ug duha ka lakang paatras. Ang buhat nga ang kasaysayan sa Sardis unta maoy motuman sa Protestante nga Repormasyon wala gayud mahuman.

Ang Philadelphia nagakahulogan og gugma sa igsoon, ug imposible ang paghigugma sa imong igsoon kon dili mo una nga mahigugma sa Dios.

Kon ang usa ka tawo moingon, Ako nahigugma sa Dios, ug nagdumot sa iyang igsoon, siya usa ka bakakon; kay ang dili nahigugma sa iyang igsoon nga iyang nakita, unsaon man niya paghigugma sa Dios nga wala niya makita? Ug kini nga sugo ania kanato gikan kaniya, Nga ang nahigugma sa Dios kinahanglan mahigugma usab sa iyang igsoon. 1 Juan 4:20, 21.

Ang Philadelphia nagrepresentar sa iglesia nga nahigugma sa Dios, ug tungod niini walay paghukom o pagbadlong nga gipahamtang batok sa Philadelphia.

Ug sa manulunda sa iglesia sa Filadelfia isulat mo: Kini nga mga butang nagaingon siya nga balaan, siya nga matuod, siya nga may yawi ni David, siya nga nagabukas ug walay tawo nga makatak-op; ug nagatak-op ug walay tawo nga makaabli; Nahibalo ako sa imong mga buhat: ania karon, gibutang ko sa imong atubangan ang usa ka pultahan nga inablihan, ug walay tawo nga makatak-op niini: kay ikaw may diyutay nga kusog, ug gituman mo ang akong pulong, ug wala molimod sa akong ngalan. Ania karon, pagahimoon ko sila nga iya sa sinagoga ni Satanas, nga nagaingon nga sila mga Judio, ug dili, kondili nagabakak; ania karon, pagapaanhion ko sila aron mosimba sa atubangan sa imong mga tiil, ug sa pag-ila nga gihigugma ko ikaw. Tungod kay gituman mo ang pulong sa akong pagkamapailubon, pagabantayan ko usab ikaw gikan sa takna sa pagtintal, nga moabot sa tibook kalibutan, aron sulayan ang mga nagpuyo sa ibabaw sa yuta. Ania karon, moanhi ako sa madali: kupti nga malig-on ang anaa kanimo, aron walay tawo nga makakuha sa imong purongpurong. Ang magmadaogon pagahimoon ko nga usa ka haligi sa templo sa akong Dios, ug dili na gayud siya mogula pa: ug isulat ko kaniya ang ngalan sa akong Dios, ug ang ngalan sa ciudad sa akong Dios, nga mao ang bag-ong Jerusalem, nga nagakunsad gikan sa langit gikan sa akong Dios: ug isulat ko kaniya ang akong bag-ong ngalan. Pinadayag 3:7–12.

Ang Philadelphia gihatagan sa “yawé ni David,” ug sa kasaysayang Filadelfianhon sa karaang Israel gihatag kanila ang Anak ni David, nga naghulagway, lakip sa ubang mga butang, sa propetikong prinsipyo sa Alpha ug Omega, ang nahauna ug ang naulahi. Kana nga yawé nagrepresentar sa pamaagi sa “historicism.” Sa panahon nga girepresentahan sa iglesiang Filadelfianhon sa katapusan sa karaang Israel, ang mismong Awtor sa biblikanhong panagna mao ang yawé. Sa panahon nga girepresentahan sa iglesiang Filadelfianhon sa kasaysayang Millerite, si William Miller gihatagan sa yawé. Niadtong duha ka mga kasaysayan si Cristo nag-atubang sa mga Judio nga naghunahuna nga sila mao ang mga anak ni Abraham, apan dili. Si Miller nag-atubang sa mga Protestante nga naghunahuna nga sila espirituwal nga mga Judio, apan dili.

Ang adunay igdulungog, pamatia niya ang giingon sa Espiritu ngadto sa mga iglesia.
Pinadayag 3:13.

Ang Laodicea nagakahulogan ug usa ka katawhang gihukman, ug ang mga Laodicean, nga mao ang mga Judio sa yugto sa panahon ni Cristo, sa katapusan gihukman niadtong 70 AD sa pagkalaglag sa Jerusalem. Ang kinatumyang paghukom sa apostatang Protestante mahitabo sa krisis sa balaod sa Domingo, apan ilang nasugatan ang ilang paghukom sa dihang ilang gisalikway ang mensahe sa unang manulonda sa tingpamulak sa 1844, ug unya sa langitnong paagi gipahayag sila ingon nga mga anak nga babaye sa Babilonia. Kining nangahulog nga mga Protestante nagatipo sa Laodiceanong Adventismo sa kataposang mga adlaw sa imbestigatibong paghukom.

Karon, sa tinuod, atong nasusi ang pipila ka nagkadaiyang mga paagi diin ang pito ka mga iglesia sa Pinadayag mahimong husto nga sabton ingon nga mga simbolong matagnaon ug pagkahuman iaplikar sa matagnaong paagi. Apan kinahanglan silang sabton ug iaplikar sulod sa konteksto sa mga lagda sa tagna “nga gihatag kanato sa labing hataas nga kagamhanan.”

Ang mensahe ngadto sa pito ka mga iglesia mao ang mga mensaheng gihatag ngadto sa pito ka mga iglesia nga anaa na sa paglungtad sa dihang gisulat ni Juan ang mga mensahe. Ang mga mensahe ngadto sa pito ka mga iglesia naghatag ug pahimangno ug pasidaan alang sa tanang mga iglesia sa tibuok kasaysayan. Ang mga mensahe ngadto sa pito ka mga iglesia naghatag ug pahimangno ug pasidaan alang sa tagsatagsa ka mga Kristohanon sa tibuok kasaysayan. Ang pito ka mga iglesia nagrepresentar sa kasaysayan sa Kristiyanidad sukad sa panahon sa mga apostoles hangtod sa katapusan sa kalibotan. Ang pito ka mga iglesia nagrepresentar sa kasaysayan sa karaang Israel sukad sa panahon ni Moises hangtod sa pagkalaglag sa Jerusalem niadtong 70 AD. Ang pito ka mga iglesia mahimong maila ug magamit pinaagi sa pag-ila sa kalainan tali sa unang upat ka mga iglesia ug sa kataposang tulo ka mga iglesia.

Sa unom ka nagkalainlaing mga propetikong aplikasyon nga atong giila, ang mao rang mga aplikasyon ginarepresentahan sa pito ka mga selyo.

Atong hisgutan kining mga kamatuoran sa sunod nga artikulo.